

ATT FÄRDAS VÄL – färdvägar mot välfärd

ksp:s årskonferens i Sunne
2003-08-27 - 2003-08-29

ATT FÄRDAS VÄL – färdvägar för välfärd –KSP:s årskonferens 2003

KSP-konferensen 2003 gick av stapeln på Quality Spa, Selma Lagerlöf i det vackra och sagolika Sunne. En kommun i västra Värmland med 15.000 invånare med storslagen natur, ett rikt kulturliv och goda möjligheter till förströelser och fritidsaktiviteter samt ett näringsliv med många små och medelstora företag. Kort sagt en inspirerande miljö för KSP:s årskonferens.

Temat "ATT FÄRDAS VÄL – färdvägar för välfärd" innehöll många intressanta föredragshållare inom olika högaktuella ämnesområden. Samtidigt gavs tillfälle för konferensdeltagarna att besöka Västanå teater och den sk Berättarladan för att se föreställningen Hemsöborna. En utflykt i naturen med guidad rundvandring på Mårbacka – Selma Lagerlöfs bostad – gav också alla KSP:are tillfälle att uppleva Selma Lagerlöfs hembygd och de platser hon skrev om sina böcker.

KSP:s årskonferens 2003 i Sunne blev några uppfriskande och stimulerande dagar som föreningen i god tradition brukar ordna och som gav möjligheter för alla KSP:are att stärka de nätverk som är så viktigt för vårt fortsatta och framgångsrika arbete.

Lars Sundblad
KSP:s ordförande

ksp-nytt är en medlemstidning för Föreningen för kommunal statistik och planering, ksp. Tidningen utkommer med 1-2 nummer per år som fr o m detta nummer endast läggs ut på föreningens hemsida.

Redaktör: Stefan Larsson
Redaktionskommitté: KSP:s styrelse
Föreningens postgiro: 68 35 22-7
Webbplats: <http://www.ksp.se>

Postadress: **ksp-nytt**
c/o Stefan Larsson
Gnosjö kommun
335 80 GNOSJÖ
tel 0370-33 10 07
fax 0370-33 10 20
e-post: stefan.larsson@gnosjo.se

Medlemsansvarig: Karin Sandahl; karin.sandahl@ludvika.se

Detta nummer behandlar i sin helhet ksp:s årskonferens i Sunne.

Hur mår den kommunala självstyrelsen och demokratin?

av *Stig Montin*, docent i statskunskap vid Örebro Universitet.

Det finns olika synsätt på kommunalt självstyre och kommunal demokrati - svaret på frågan beror alltså på vem man frågar.

Demokrati och självstyre handlar i grunden om hur välfärdsproduktionen organiseras, det vill säga själva välfärdskapandet. Dagens ordning är inte given utan bygger på kommunsammanläggningarna. I framtiden kommer kanske en ny kommunreform, eller så uppstår nya kommunformer genom samverkan "underifrån", vilket är den väg staten för närvarande stöder.

Det är stora skillnader i förutsättningarna för välfärd i våra 290 kommuner. Gemensamma problem för många är en åldrande befolkning, utflyttning, växande sociala klyftor liksom ett stadigt minskat politikerförtroende.

Stig Montin presenterade fyra synsätt på den kommunala modellen för demokrati och välfärd.

- Den statsbundna kommunen
- Den marknadsbundna kommunen
- Kommunal gemenskap
- Den möjliggörande kommunen

Den statsbundna kommunen är själva grundmodellen för statens ambition sedan trettiotalet att bygga ett välfärdssystem som är rättvist, demokratiskt och skapar fria medborgare. Staten och dess välfärdspolitik är klart överordnad kommunen i denna modell. Relationen mellan staten och individerna ska vara lika i alla kommuner, och en generell välfärdspolitik tillämpas framför en selektiv. Den representativa demokratin får inte tummas på och medborgarnas politisk aktivitet förutsätts ske inom partierna. Kanske är modellen i kris idag, och kommunerna blivit mera av serviceinrättningar än organ för självstyre och demokrati.

Den marknadsbundna kommunen vill skapa största möjliga frihet för individen utan

att ofriheten för de andra ökar. Valfriheten är en viktig del av demokratin. Samhället är inte mer än dess individer eller familjer. Resultatenheter, konkurrens och verksamhet på entreprenad är viktiga ingredienser i välfärdsproduktionen, även för socialdemokratin. Kommunens uppgift är att ta hand om de sämst ställda. Stark politisk styrning och centralisering – det behövs inte en massa förtroendevalda.

I modellen kommunal gemenskap gäller det att skapa harmoni och sammanhållning i en värld av olikheter. Kommunen ses som fostrare av medborgarna. Medborgarna är aktiva i lokala utvecklingsgrupper både på landsbygden och i städerna. Det finns en samverkan med och tilltro till både grannen och systemet. Men vilka hamnar utanför detta sociala kitt?

Den möjliggörande kommunen är en blandning och syntes av de föregående. Hur skapar vi förtroendefull "samhandling" i ett pluralistiskt samhälle, där medborgarens rättigheter och skyldigheter är lika viktiga? Är utlottning av förtroendeuppdrag en möjlig eller önskvärd väg?

Till sist ställdes frågan om hur ansvarsutkrävandet ser ut i de olika modellerna.

Egna synpunkter

Montin gav alltså ingen direkt beskrivning av tillståndet för självstyret och demokratin i de olika typkommunerna, till exempel om de själva anser att tillståndet har försämrats eller förbättrats. Efter att ha hört flera föredrag noterade jag att många föredragshållare betonade de stora skillnader i förutsättningar för välfärd som finns i kommunerna, en skillnad som ibland är större inom landet än mellan Sverige och andra länder. Jag noterade också att den "förtroendefulla samhandling" som Montin efterlyste kom igen i andra föredrag i begrepp som "medskapare" och "medskaparanda" (till skillnad från medföljaranda), så det är väl något som ligger i tiden.

Referat av Karin Sandahl

Att färdas mot framtiden

Göran Dangemark, stadsbyggnadsdirektör i Västerås stad.

Göran berättade om Västerås målbildsarbete – att förvandla bilden av Västerås som en tung industristad till en stad som ligger vid vattnet, "Mälarstaden". I Västerås handlar det om att spegelvända staden eller forma en ny stadsbyggnadspolitik. Göran Dangemark säger att det är viktigt att definiera vad som gör en kommun attraktiv för invånare och företag. Kommunerna konkurrerar ju med varandra om invånare och näringsliv.

Västerås Mälarstaden 2013 har tagits fram i ett processarbete med politiker, medborgare och tjänstemän. Målbilden har beskrivits som en berättelse hur staden har omvandlats och ser ut år 2013. Strategiska nyckeltal har varit ett underlag i framttagandet. Fokus ligger på framtiden och hur man kommer dit. I arbetet är det betydelsefullt se och utvärdera de processer och värderingar som styr utvecklingen framåt. Det finns fyra hörnstenar i målbilden;

Mälarstaden blå och grön stad
regionhuvudstad
känslan i stad – stad i känslan
natur, kultur och turism.

Det är intressant att höra att trots denna förankring är målbilden inte politiskt antagen, men är ändå levande i kommunens utvecklingsarbete.

Vad har då Västerås gjort för att successivt uppnå målbilden? I stadsplaneringen har bostadsproduktionen fokuserats till Mälarstranden och man bygger mitt i staden. Tillväxten är stark och staden har en god planberedskap för 650 nya lägenheter/år. Stranden rymmer 5 000 lägenheter och även Stockholm har börjat intressera sig för utvecklingen i Västerås. Man erbjuder

centrala och sjö nära bostads- och arbetsplatser. Pendlingstiden till Stockholm har förkortats kraftigt tack vare Mälarbanan. Västerås stad har stark ekonomi och kulturprofilen har stärkts och högskoleutbildningen har breddats. Det finns många lokala och internationella företag som lockar till sig kompetent arbetskraft. Den lokala marknaden är stor och där är handeln också mycket viktig.

Insikten är att lokala förmågor bidrar till utvecklingen av projektet "Mälarstaden" och det sker i form av processer och samarbete med andra. Sist men inte minst betydelsefullt är, påpekar Göran Dangemark, att ett genomförande av en målbild är ett långsiktigt strategiskt samhällsbyggande som sker i processer och i samarbete med andra.

Referat av Marit Minou

NYCKELTAL

Vid årskonferensen ställdes frågan om det finns KSP:are som skulle vara intresserade att ingå i ett nätverk alt. arbetsgrupp som koncentrerar sig på ekonomiska nyckeltal och uppföljning av dessa.

Skulle du vara intresserad, hör av dig till Aziza Hussein Abdalla, samhällsplanerings- enheten, Uppsala kommun, telefon 018 - 727 13 08, epost: aziza.hussein-abdalla@ksk.uppsala.se, eller till någon i styrelsen

Samverkan för en hälsosam samhällsplanering

Föredragshållare: *Anette Jansson*, projektledare, Svenska Kommunförbundet och Länndstingsförbundet.

Föredraget syftade till att reflektera över: Vad en "hälsosam samhällsplanering" kan innebära, om "samverkan" som medel för att uppnå mål om en god hälsa och en god livsmiljö och att se nya möjligheter och parter för samverkan. Anette berättade om projektet Hälsosam samhällsplanering, välfärdsbokslut samt samverkan och vad som får människor att vilja någonting.

Målet med Hälsosam samhällsplanering är att stärka folkhälsoperspektivet i samhällsplaneringen för att på så vis bidra till en god och mer jämlik hälsoutveckling. Projektet använder sig av dialog, samverkan, verktyg och goda exempel. Frågor att samverka kring handlar bl a om delaktighet och inflytande, trygghet och säkerhet, sociala mötesplatser, grönskans betydelse för hälsa och rekreation, folkhälsa som resurs för regional utveckling, skade- och olycksfallsförebyggande insatser, fysisk aktivitet, kommunikationer, trafiksäkerhet och god bebyggd miljö. Anette visade exempel på hur nya frågor integreras. Initialt handlar det om att väcka medvetenhet och få förståelse för frågan. Att etablera och erbjuda nya samverkansformer och mötesplatser är viktigt och även att visa på resultat av samverkan.

Välfärdsbokslut är ett stöd till kommunerna som bidrar till att visa vad man får för pengarna i form av hälsa och välfärd.

Bokslutet innehåller 13 välfärdskomponenter och ett 60-tal nyckeltal att välja bland och

ska utgöra ett underlag för styrning och prioritering. En avgörande faktor om boksluten kommer till nytta är att de integreras i ordinarie budget- och bokslutsprocess. Välfärdsbokslut har haft positiva effekter i många kommuner i form av att redovisa resultat och inte enbart ekonomiskt utfall, att konkretisera folkhälsoarbetet, att lyfta fram befolkningsperspektivet och att underlätta strategisk planering utifrån en helhetssyn i syfte att uppnå en hållbar utveckling.

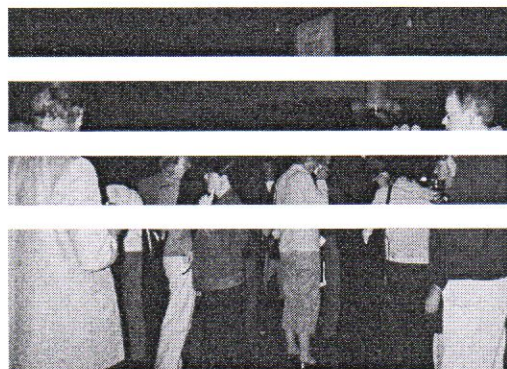
Den avslutande delen handlade om att gå från ord till känsla, till handling, vad det är som gör att man får engagemang för vissa saker. Känslan och viljan beror bl a på närheten till det egna, upplevelsen av fakta/underlag, tron på den egna förmågan till ansvar och möjligheten till inflytande. En fråga som satte sig på näthinnan var: Dialog och process - eller fast i nyckeltals-träsket? Nyckeltal och fakta fyller inget egenvärde utan ska vara ett stöd för en fortsatt handling/process där dialogen är central. Det är viktigt att skapa förutsättningar för processen att t ex avsätta tid för reflektion och dialog över sektorsgränserna. Hur kan t ex jag som "siffernisse" bidra till att fakta används och processas vidare, hur ser målgruppen ut, vad är syftet, hur når jag fram med fakta/budskap, jaa... något att klura på.

Anette rundade av med ett medskick att det finns många möjligheter att handla och ta initiativ i frågor kring hälsosam samhällsplanering och att vi har en möjlighet att vara med och skapa en hälsosam samhällsplanering.

Referat av Per Sandgren

Hemsöborna med Västana teater

Mingel på Spa Selma Lagerlöf

Hur mår Sverige

– om hälsa och sociala förhållanden i Sveriges kommuner

Måns Rosén, chef epidemiologiskt centrum vid Socialstyrelsen, adjungerad professor

Epidemiologiskt Centrum har utvecklat ett interaktivt program för presentation av statistik på webben, Folkhälsan i Siffror. Syftet är att på ett lättillgängligt sätt förse olika målgrupper med aktuell statistik från hälsodataregister och andra officiella statistikällor. Data presenteras i form av tabeller eller med hjälp av olika typer av grafiska framställningar, i diagram och kartor. Det finns åtta moduler, varav en är modulen "Hur mår Sverige".

Den statistik som baseras på de enskilda hälsodataregistren redovisas på nationell och länsnivå. Modulen "Hur mår Sverige?" innehåller även uppgifter på kommunnivå och data för de senaste 10-15 åren. Det finns sju huvudgrupper:

- Demografi, sociala förhållanden, levnadsvillkor och arbetsmiljö
- Sjuklighet
- Dödlighet
- Förlorade år före 65 och 75 års ålder
- Socioekonomiska skillnader
- Levnadsvanor
- Vårdutnyttjande

Först några data om beställningar och besöken på hemsidan. Under ett år har man:

- 650 stora registerbeställningar
- Mer än 10 000 frågor om statistik
- Mellan 25 och 30 tusen besökare på sin hemsida.

Vi fick bland annat reda på att om Sverige haft ett missbildningsregister, så hade man kunnat slå larm om neurosedynskador mycket tidigare.

Får fosterbarn den utbildning de behöver?

Statistiken visar att en högre andel av fosterbarnen har högst 9-års grundskola bakom sig jämfört med genomsnittet. Skillnaden ökade under 70-talet. På 70-talets slut var det således färre fosterbarn som klarade av grundskolan jämfört med hur det såg ut i början av decenniet.

Sjukskrivningens längd varierar i olika delar av landet. Sjukskrivningspraxis skiljer sig åt i olika delar av landet. Vi fick veta att genomsnittligt antal sjukdagar efter akut hjärtinfarkt är ungefär 225 dagar i Jönköpings län, medan man i Västernorrland sjukskriver 100 dagar längre för samma åkomma.

Hur har bidragsmottagare, män i åldern 20-64 år, utvecklats under 1990-talet i några kommuner i landet? Drygt hälften av männen i Pajala har bidrag, vilket kan jämföras med en av tio i Danderyd. I riket som helhet har ungefär en av tre i åldersgruppen bidragsmottagare.

Säg mig var du bor och jag kan säga hur du mår?

Det är större skillnader mellan kommuner inom Sverige än mellan Sverige och Polen när det gäller risk för att råka ut för vissa sjukdomar!! Som exempel tog Måns upp att det är tre gånger så stor risk att råka ut för hjärtinfarkt i den kommun som har störst risk jämfört med den som är lägst risk. När det gäller tonårsaborter är skillnaden 10 gånger och för alkoholrelaterad dödlighet skiljer 15 gånger mellan den kommun som ligger högst respektive lägst.

Glesbygdens har hög risk att råka ut för

+Hjärt- och kärlsjukdomar
+Diabetes
+Övervikt
+Trafikolyckor med dödlig utgång

och har låg risk för att råka ut för

- Alkoholrelaterade sjukdomar
- Lungcancer
- Själv mord

Storstadsborna har hög risk att råka ut för

- +Alkoholrelaterade problem
- +Lungcancer
- +Själv mord
- +Bröstcancer
- +Tonårsaborter

Och har låg risk för att råka ut för

- Hjärt- och kärlsjukdomar
- Diabetes
- Trafikolyckor med dödlig utgång

Vad beror dessa geografiska skillnader på?
Är det personer med hälsoproblem som flyttar till vissa orter?

Stannar sjuka kvar medan friska flyttar?

Flyttar friska till rika områden?

Beror skillnader på levnadsvillkor/miljö?

Måns avslutade sitt intressanta inlägg med några deviser:

Det som mäts blir gjort?

Kvaliteten i data blir bättre om data används,

Lokala jämförande data skapar lokalt engagemang,

För er som ännu inte besökt "Hur mår

Sverige" rekommenderar jag

www.sos.se/epc. Där finns mycket matnyttiga uppgifter att bota i.

Referat av Ulla Ericson

Hur mår demokratin — om valdeltagande de senaste åren och tendenser inför stundande EMU-omröstning

Henrik Oscarsson, fil.dr, lektor Göteborgs universitet, statsvetenskapliga institutionen

Henrik Oscarsson inledde med att berätta att han avsåg prata om hur den svenska demokratin mår utifrån tre olika utgångspunkter: Valdeltagandet i Sverige, Valet 2002 och EMU-valet.

1. Valdeltagandet i Sverige

Det finns ett mått på demokratin enligt Henrik Oscarsson som man kan mäta utifrån värdet i politisk jämlikhet = den allmänna rösträtten. Med ett högre valdeltagande så är sannolikheten större för att också folkviljan verkligen kommer till uttryck. I konsekvens med detta så innebär ett högre valskolk en större risk för att "soffliggarpartiet" får ett stort inflytande på politiken. Man kan därför säga att åsiktsskillnaderna mellan väljare och soffliggare ökar vid ett lågt valdeltagande, menade Henrik Oscarsson.

Mellan valen 1985 och 1988 sjönk valdeltagandet i genomsnitt i Sverige från 89,9% till 86,0% för att vid de allmänna valen år 2002 vara nere på 80,1%. Generellt sett har valdeltagande i olika samhällsgrupper förändrats så att bl a ett sjunkande valdeltagande särskilt kan noteras bland 1:a gångsväljare och att valdeltagandet fortsatt är mycket lågt bland utlandsfödda medborgare. Bland unga utlandsfödda män i storstadsregioner är valdeltagandet idag nere på så låga nivåer som 20%.

Sett i ett internationellt perspektiv ligger Sverige på 21:a plats vad gäller valdeltagandet i världen. Jämförelsen avser 169 olika länder som genomfört allmänna val sedan år 1945. Mot denna bakgrund gav Henrik Oscarsson några förklaringar till vad

det är som styr valdeltagandet och varför Sverige hamnar på den plats i jämförelsen som man gör.

Enligt Henrik Oscarsson finns det en rad olika teoretiska förklaringar som primärt styr valdeltagandet av både institutionell och kontextuell förklaring. Till dessa faktorer hör valsystem, förekomst av tydliga alternativ, historiska förklaringar, röstpliktsnormer, sociala faktorer m.m.

Valdeltagandets omfattning i Sverige beror enligt Henrik Oscarsson på följande förklaringar:

Institutionellt

- God administration och ett proportionellt valsystem
- Stark röstpliktsnorm
- Deltagandedemokrati
- Söndagsval på hösten

Kontextuellt

- Stark ideologisk polarisering
- Blockval, spännande val
- Stort politiskt intresse
- Välinformerade medborgare

För att bibehålla och öka valdeltagandet menade Henrik Oscarsson att några viktiga faktorer spelar in. Det behövs starkare inslag av personvalsanknytning i systemet. Ett tydligare ansvarsutkrävande måste även till. Valkampanjernas utformning betyder även mycket för det slutliga valdeltagandet samtidigt som väljarna tydligt måste uppfatta att "mycket står på spel".

2. Valet 2002

Henrik Oscarsson gjorde en betraktelse över valet 2002 och konstaterade med utfallet från detta val att egentligen mycket lite har hänt med det politiska landskapet i Sverige sedan år 1979. Men vad är det då för tendenser bland väljarna som ändå kan utläsas i det senaste valet 2002?

1:a gångsväljare

- (c) är fortsatt starka på landsbygden
- (s) noterade år 2002 sitt sämsta val bland 1:a gångsväljarna någonsin även om en fortsatt vänstervind kan märkas i valmanskåren samtidigt som man är störst i små/medelstora städer och ligger bra till i medelinkomstskikten
- (fp) är ett utpräglat storstadsparti

En särskild kommentar gavs också till folkpartiets framgångar i valet 2002 som Henrik Oscarsson menade berodde på att (fp) vann röster från alla andra partier, men att det enligt undersökningar inte var flyktingpolitiken som var orsaken och att det heller inte fanns någon "Leijonborg-effekt" som egentlig förklaring till framgångarna, mer att det i stället var budskapets effekt som gav (fp) de stora framgångarna i valet 2002.

3. EMU-valet

Avslutningsvis gav Henrik Oscarsson några reflektioner kring det stundande EMU-valet.

Opinionsundersökningarna ger fortsatt Nej-sidan en stor övervikt och ska Ja-sidan kunna åstadkomma en vändning så måste främst kvinnor i den offentliga sektorn mobiliseras för ett Ja. Det troliga är att valdeltagandet enligt vad som för dagen kan bedömas blir något lägre i EMU-valet än i jämförelse med de allmänna valen 2002.

KSP genomförde sin egen opinionsundersökning om EMU-valet med följande resultat:

Totalt deltog 35 kvinnor och 19 män i undersökningen.

Fråga: Anser Du att en folkomröstning ska göras i frågan om EMU:

	Män %	Kvinnor %
Ja	47	40
Nej	53	60

- (v) och (mp) har en stark ställning bland
Fråga: Hur tänker Du rösta?

			Totalt %
Ja	51	47	50
Nej	26	42	32
Vet ej	23	11	18

Henrik Oscarsson kommenterade denna opinionsundersökning med att det troligtvis är så att som KSP röstar så röstar inte Sverige. Så här efteråt med facit i hand så vet vi ju också att så inte var fallet och att dessutom mycket dramatiska och oförutsedda händelser efter KSP-konferensen och strax innan själva valet kom att inträffa som med all säkerhet påverkade både själva valdeltagandet och den slutliga utgången av EMU-valet.

Refererat av Lars Sundblad

Boka nästa årskonferens redan nu.

Vi ses i Västerås 25-27/8.

Årets konferenstema är:

Kommuner i konkurrens – idag konkurrerar man om invånare, maktstruktur (ansvarsutredningen), skatteutjämning, näringsliv, boende och arbetskraft samtidigt som man skall samverka med andra.

Avgående ordföranden Anders Franzén avtackas av tillträdande ordföranden Lars Sundblad.

KSP:s styrelse 2003-2004. Bakre raden: Lars Sundblad, Sigtuna kommun, Ordförande, Ulla Ericson, Stockholms stad, Stefan Larsson, Gnosjö kommun, Per Sandgren, Kommunförbundet, Hans Lindberg, Haninge kommun. Främre raden: Pia Kronengen, Karlskrona kommun, Karin Sandahl, Ludvika kommun, Marit Minou, Göteborgs stad, Paul Hultberg, Eksjö kommun och Rut Vikner, Karlstad kommun.

Välfärd i boendet för äldre

Ulrika Hägred Boverket

Av hela gruppen 65 år och äldre är det 8% som bor i särskilt boende. Av dem som fyllt 90 år bor fortfarande hälften i ordinärt boende!

Hur det vanliga boendet fungerar för de äldre är därför mycket viktigt. Det är viktigt både för de äldres välfärd och för kommunens möjlighet att bedriva en effektiv äldreomsorg. Det är gott och väl att de äldre kan bo kvar men innebär det att de också bor bra? – Det är inte så säkert!

Boverket tog fram en rapport i början av året – ”Hur bor morgondagens äldre?”

Frågor som ställs i rapporten är ”Hur bor morgondagens äldre idag?” och ”Hur kommer de äldre att bo i morgondagens samhälle?”

Rapporten syftar till att lyfta fram dessa frågor och uppmuntra till diskussion. Den har tre ingångar:

1. Gruppen äldre ökar andelsmässigt och antalsmässigt kontinuerligt till år 2030. Ökning med nästan 750.000 personer och med 50%! Så stora förändringar får självklart betydelse för bostadsmarknaden!

2. ”Morgondagens äldre” har bättre ekonomiska förutsättningar än åldersgruppen som kommer efter denna. Det är också stor skillnad mellan hur de unga har det idag och hur det var när dagens gamla var unga.

3. Fastighetsbeståndets skick och kvalitet. Stora brister i många av de bostäder där dagens och morgondagens äldre bor. Det gäller såväl underhåll som tillgänglighet

De flesta ”morgondagens äldre” är sambor och av dem bor 75% i eget småhus. Gruppen dominerar i 70-talsbebyggelsen. De yngre dominerar i stället i både den äldre och den yngre bebyggelsen

Det byggdes mycket under 60- och 70-talen (miljonprogrammet). Det blev också en ”villaboom” under 70-talet. Mer än 30.000 småhus byggdes varje år under 10-år. Idag finns drygt en halv miljon småhus från denna tid.

Mer än 60 procent av hushållen i villaboomens småhus är över 60 år gamla. Många har bott mycket länge i sina hus och har låga boendekostnader.

Det vore bra om dessa grupper flyttade från sina småhus i god tid innan de absolut är tvungna. Detta motverkas dock av de stora skillnaderna i boendekostnader mellan boendeformerna. Flyttar man till ett hyreshus så ökar utgifterna för boendet

Det finns också stora underhållsproblem i småhusen. För att undersöka småhusens skick ringde Boverket runt till besiktningsmän i landet. Undersökningen gav en mycket varierande bild. I många fall är det problem med grundläggning och problem med dränering. Många gillestugor och hygienutrymmen har problem med fukt och mögel ofta beroende på felaktig ventilation. Dessa problem uppmärksammas ofta först vid överlåtelsen. Man märker inte att det har börjat lukta utan man vänjer sig. Detta kan leda till inlåsningseffekter och kapitalförstöring

Många bor på 3:e våningen i flerbostadshus utan hiss. 60.000 pensionärer totalt i landet och 70.000 av ”morgondagens äldre” bor på detta sätt. Många, framför allt kvinnor, kommer att få ökande problem med att gå i trappor. Det är mycket kostsamt att sätta in hiss i 3-våningshus. Boverket kommer därför att föreslå att man inrättar ett hissbidrag igen

Det är bostadsbrist i många kommuner idag. Det gäller främst följande grupper:

1. Ungdomar som saknar egen bostad
2. Äldre som söker en mindre bostad
3. Invandrare
4. Barnfamiljer - behov av större bostad
5. Ensamstående tex. efter en skilsmässa

Av dessa är kanske gruppen äldre ofta den vars bostadsbehov är lättast att tillgodose genom nyproduktion och som därmed kan ge upphov till flyttkedjor.

Det är därför viktigt att skapa attraktiva alternativ på bostadsmarknaden för gruppen äldre. Härigenom minskas behovet av dyra särskilda boenden, det skapas bättre arbetsförhållande för äldreomsorgen och det frigörs billiga bostäder för de unga.

Många olika boendeformer och upplåtelseformer är möjliga att tänka sig som alternativ till särskilt boende för äldre .

- vanliga flerbostadshus och hemtjänst
- kollektivhus
- serviceboende
- hyresrätt
- kooperativ hyresrätt
- bostadsrätt

För att hantera dessa frågor behövs en aktiv boendeplanering i kommunerna med lokala marknadsanalyser där man bl.a. systematiskt tar vara på socialtjänstens erfarenheter och använder sig av uppsökande verksamhet.

Det är också viktigt att arbeta med attitydpåverkan. Det är inte många av morgondagens äldre som redan idag tänker på hur de vill bo när de blir gamla.

Vi behöver också analysera de ekonomiska förutsättningarna för äldregruppen, kartlägga bostadsbeståndets skick och undersöka hur äldreboendet bör utformas framförallt vad gäller tillgänglighet.

Det handlar också om att använda allmännyttan strategiskt. Allmännyttan kan utveckla nya boendeformer med varierande grad av service samt utnyttja den kooperativa hyresrättens möjligheter. En viktig fråga är hur man kan göra hyresrätten ekonomiskt mer attraktivt för de äldre som bor billigt i sina småhus idag.

Boverket ställer sig tveksamt till riktade subventioner till en grupp som redan har haft det mycket bra på bostadsmarknaden. Det

handlar troligen mer om generella åtgärder.

Det är dock viktigt att kommunerna nu börjar ta tag i detta problem. Ulrika är för sitt arbete helt beroende av kontakter med oss som jobbar praktiskt med frågorna ute i kommunerna. Du är välkommen att kontakta henne på tel. 0455 - 35 30 53 eller e-post - ulrika.hagred@boverket.se

Du kan också kontakta KSP:s nätverks grupp för boendefrågor NABO, där också Ulrika ingår

Referat av Hans Lindberg

Arbetar Du med boendefrågor i kommunen?

Delta då gärna i NABO KSP:s nätverks- och arbetsgrupp för boendefrågor.

Anmäl Ditt intresse till Hans Lindberg

tel. 08 – 606 8137 eller

e-post hans.lindberg@haninge.se